

Lo Somaent

DIARI REGIONALISTA Y D AVISOS Y NOTICIAS

Reus Diumenge 5 d' Novembre de 1899

Núm. 3407

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora. En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Jauguera, 6. No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (FORXÓS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 1
n provincias trimestre. 3/50
Extranjer y Ultramar. 1/50
Anuncis, a preus convencionalis.

Farmacia Serra

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas para demostrar que el **XAROP SERRA** es lo millor remey para combatir per cro-nica y rebelde que sia tota classe de **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA
Visiteu lo magatzém de guanos de **A RIUDOMS**

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascós d' arengada para adops de las hortallissas.
Magatzém a Riudoms y a Reus Vilá núm. 3

Duas flors

L' una s' deya Rosa, l' altra Margarida. Havían estat sis anys sense veures, y, al retrobarse en aquell castell ahont foren convidadas á estiuhejar las familias de las duas amigas, gayre bé no s' havían reconegut. De las nenas que, sis anys enrrera, feyan entremaliadoras y aconseguian papallonsas,—l' una ab els cabells desfets, l' altra ab els cabells trenats,—no'n quedava més que l' recort. El dia que s' havían dit adeu, quan la Margarida se n' aná á Fransa á tancar-se en un pensionat de monjas, totas duas amigas duyan davantels fins á genoll, cenyits al dos per las cordas de saltar. El dia que varen retrobarse en el castell, la Rosa duya l'ls cabells á la grega, vestit de satinet escocés—morat y vert clar—y corbata de punt brodat, ab gran llassada; la Margarida duya una roba de quadrets blancs y negres,—ab coll alt y cinturó de corretja;—pentinat l'lis tirat enrrera y el monyo baix. La Rosa venía de ciutat, la Margarida del convent.

De co n' havían escrit de cartas tot el temps que estigueren separadas, be se n' havían contat de cosas per escrit; pero tot aixó junt no feya ni la meytat de lo que s' deyan en un dia las duas amigas tot el temps que varen estar reunidas. Y era que las cartas de la Rosa tenian que llegirlas las monjas, y de las que la Margarida escrivia, tota la familia de la seva amiga se n' enterava; y ni la una ni l' altra s' havían escrit may lo que pensavan y lo que pressentian, tal com ho sentian y pensavan. Tots aquells escrits deyan lo mateix, semblavan cartas de nenas de deu anys; y per aixó, judicantse l' una al altra per la manera d' escriure, y prenent per cert lo fingit, cada una d' ellas s' havia figurat que l' amiga era encara tan nena com quan se separaren y per aixó al retrobarse, no sabian donarse compte de veures tan donas.

Y pera dirse tot lo que no havían gosat á escriure, parlavan tant com podían.

La Margarida explicava la vida del convent, sempre tranquila, pero no sempre igual, com pensava la Rosa; porque després de cada una de las tres sortidas que tenian anyament,—Cap d' any, Pasqua y Sant Jaume—las novas duyan al pensionat un munt de cosas pera explicar á l' hora de passeig, alegroys contats á cau d' orella, visions de festes, descritas ab els ulls baixos pera que las mestras no s' adonessin del brill de las miradas. També hi passavan cosas extraordinarias al convent, ja ho crech! Una vegada va sortirne una joveneta de setze anys y al cap de vuyt dias ja era casada; li havían tirat las amonestacions mentres era al pensionat y cap noya n' havia sapigut res. Com que era una gata moixa, y las mestras no ho havían volgut dir pera que no hi hagués batxillerias! A n' ella,—á la Margarida,—un dia li varen trobar una comedia de Shakespeare, amagada entremitj del matalas y l' somnier, y la mestra la va renyar tant, que va plorar prop d' una setmana porque creya que ja no l' estimavan.

Ja ho crech que n' passavan de cosas! Que n' hi havían fet el pobre vellet, mitj jardiner, mitj hortolá, y carreter de tant en tant. Un diumenge al vespre, varen desferrar el hortinet, y l' endemá l' jardiner va trobarle estés d' amunt dels violers, mitj botratxo de tant d' aromel. Les havían renyadas més...

La Margarida anava explicant recorts de la Rosa no parlava més que d' esperansas. Mentres las paraulas de l' una feyan pensar en els quadrets blancs y negres de la roba,—sempre blancs, sempre negres, com na seguit de dias y de nits sense solta, las paraulas de la Rosa tenian perfum y color, el perfum de l' esperansa y l' color de las il·lusions. No n' recordava gayre cosa de las festes vistas y dels dias passats tencada á casa. Potes, de festa, sols ne recordava una, aquella en que, per primera vegada, sentí una sotregada forta al cor

al trobar la mirada d' un home, una mirada tota trista, clavada en els ulls d' ella, com preguntant... qui sab qué; potser de las horas que passava á casa, sols ne recordava una de delitosa, aquella en que va anarhi de visita l' home aquell.

A la Margarida la feyan riure aquelles caborias, pera ella tot aixó era una cosa molt senzilla, que acabaria en casament, y li feya estrany que encá no n' haguessin parlat á la mare de la seva amiga. La Rosa no hi creya gayre; tenia por d' haverse enganayat, de no ser estimada. Y quan la Margarida va dirli que pera estimar se necessita tenir talent, la Rosa va respondreli que no ho creya.

- ¿Que te l' estimas, tú?
- No ho sé.
- Y que t' hi casarias?
- Si m' estimés, sí.

Sempre juntas la Rosa y la Margarida, mentres visqueren al castell, las conversas de las duas amigas, no paraven d' estar iguals, pero la Rosa ab la tenya als dits y la riatlla als llavis, assegudas prop de la miranda, guaytant al mar, com se las sentia corre escalas amunt fins dalt de la torre. Pera ellas, aquell mes passat dalt d' un turó, gayre bé tocant els núvols, entremitj de parets ennegridas pels anys, y ab l' libertat pera moures y parlar á tothom, era com una carta llarga, molt llarga, que s' escrivián, y que ningú més que ellas duas tenia que llegir.

Una tarde, cap al tart las duas amigas s' estavan dalt de la torre, de colzes damunt de la barana. Era la vigilia de tornar la Margarida á Fransa, ahont encara tenia que passar dos anys tancada al pensionat. El sol s' egeya darrera una montanya, lluny, molt lluny de las duas amigas; acotava l' cap, clohia poch á poquet els ulls y l'ls núvols l' enmirallavan. Del costat del mar, petonejant els arbres, las boyras caminavan á enfosquir la vall, com mals pensaments que enessin á enterbolir els caps dels homes; y després passavan silenciosas, y l'ls arbres quedavan plorant, com si fossin homes. La llum s' anava esblaymant, y l'ls termes se precisavan, que, á la tardor del dia, com á la tardor de la vida, es quan més precisos apareixen tots los termes á la nostra vista. Moradas y blavencas, les montanyas anavan envellutantse, y sols una ginestera, arrelada prop del Dalt del cel, un tros de llum anava mandrosament acostantse á las duas amigas, y lluny, molt lluny, brillava l' estrella, los ulls li feyan pampallugas y li vollian plorar.

A l' endemá, al demati, al tornar de la carretera fins ahont havían anat tots á acompanyar á la Margarida y al seu pare, la Rosa va cullir un brot de ginesta ab l' intenció d' enviarlo á la seva amiga dins de la primera carta que li enviaria al convent. Y, hoy entant al castell, la Rosa pensava que era ben estrany que al retrobar á la Margarida, gayre bé no l' hagués coneguda, y que al deixarla, aré, no li sapignés massa gren.

—Tant que ns estimém!

Y plantent á la Margarida, pels dos anys més que tenia de passar al pensionat, va decidir que aquella mateixa tarde li enviaria l' brot de ginesta dins d' una carta ben llarga. Pero aquella tarde varen arribar hostes nous al castell: una senyora vella, molt vella y molt senyora, y son fill, un home quina mirada trista havia fet sotragar més d' un cop el cor de la Rosa. Y en tota aquella tarde no va tenir temps d' escriure á la Margarida.

Va escriureli vuyt dias després, pero no li va enviar el brot de ginesta, ni li va parlar de l' hoste nou. Com que las mestras obran las cartas!

ENRICH DE FUENTES.

Aniversari (1)

1714

Estés dalt la trinxera besantne la bandera que duya entre sas mans moria l' cor més noble, moria l' fill del poble, mirall dels catalans...

L' invicte Casanova, el que son ser á proba posá com un valent com tots els que lluytavan ab fé y reculavan per l' extrangera gent...

que de Castella y Fransa venian sens recansa d' aquell rey qu' aixecavan y aquí no respectavan: Felip, lo duch d' Anjou.

li hermosa Barcelona, gentil, de la poitrone baixá ab els Concellers, y ab ella també queya alló que al poble feya més gran dintre l'ls demés.

L' parla tan aymada y per tanta Reys usada y sabis y fins Santis, de cop fou escarnida, més tart, fins envilida dels llochs més agre-sants.

Els fets de nostra historia que tant omplí de gloriari l' Alt Rey Conqueridor, els vils, van medays prenbarnos y fins els furs cremarnos y així eventá l' recort...

dels dias de grandesa de l' immortal Comtesa y Rey á de las mare, quan n' era tan volguda y per tothom temuda ab sos almogavars.

Aixis mesos y mesos castilas y francesos devant nostra ciutat l' any mil set cents estavan coberts y aixis robaron la santa libertat.

Per sempre las gramallas van caure en las murallas y ab ellas aquells brans qu' ab cega fé á bastian, resolta, y aixis morian avans que viure esclaus.

Estés dalt la trinxera, besantne la bandera qu' ab goig tots venerám embelcallava l' rostre d' aquell patrici nostre qu' avuy tant admirém.

SALVADOR BORRUT Y SOLER.

(1) Lligida en la vetllada que la «Associació Popular Regionalista de Barcelona, dedica als mártirs de las Llibertats de Catalunya, lo dia 11 de Setembre del present any.

Quinto vell

A la arribada a cert poble anuncià un doctor famós qu' ell lo secret possebia de ressucitar els morts.

Dels vehins, que no se 'l creyan, sigué tal la indignació que va tenir que amagar-se a casa i batle 'l doctor, compromés a fé 'l miracle als quinze dias rodons; durant 'ls quals demanaba que 'l vigilés d' a prop perquè no pogués fugirne y 's conveysés bé tothom de que als morts ressucitaba, baix sa paraula d' honor.

Accedí a lo dit 'l arcalde y 's cumplí 'l tracte del tot; més, lo poble seguí incrédol y amenant al doctor...

Pró, arribant a la vigilia del quinze dia lo pó s' apoderà d' aquell poble pe 'l cas que veritat fós lo secret del senyo metje...

Del poble y sos encontorns ist 'n vá rebre de visitas oferintli grapat d' or perquè se n' anés ben prompte ans de fer viure a cap mort! Uns per pó de tornà a veure á n' els seus acreedors; altres per pó de toparse ab 'ls seus rivals d' amor; altres per pó de qu' eixissen alguns dels seus parents morts y de quins van pertocalshi 'ls seus béns per dret... ó tort.

Condicionament lo metje acceptá proposicions per no faltar gens; ni mica á sa paraula d' honor que vá donarli al Alcalde.

Més, veusaquí, que aquet, donchs, tenint més pó encar que 'ls altres, emprengué al senyor doctor y tot tremolant va dirli: —Escóltim sols quatre mots: Antes de veure á ma sogra á dins de casa, de non, prefereixo recalarli ma bossa, joyas y tot si del poble corrent marxa y se 'n vá ben lluny del mon.

J. BARBANY.

Bibliografía

«Foc-follet», drama en quatre actes de l' Ignasi Iglesias.

Amb una impressió magnífica, propia dels tallers de l' «Avença», s' ha publicat el drama «Foc-follet» de l' Ignasi Iglesias.

Llegida l' obra, després d' haver-la vist en el teatre, un se conyencé fondament de la representació pàlida que l' any passat ella va obtenir a Romea, hon quasi no varen deixar entreveure 'l seu realisme ni la seva importancia, tant virtuosa és l' expressió artistica del «Foc-follet».

Com en tot lo de l' Iglesias, hi ha en aquesta obra una frescor viva i una gran simplicitat. D' aquí que ella resulti tant difícil d' esser interpretada pe's nostres actors, els quals acostumen a exhibir-se en l' escena afectadament i desen'onats, am declamació viciosa i am gestes de motllo; produint, en quan a estetica, l' impressió de la cursieria i de la caricatura.

De totes les obres que l' Iglesias va escriure durant la seva primera epoca, finida intel'lectualment en 1895, el «Foc-follet» se pot considerar com la més rodona. Ni el «Fructidor» ni els «Lladres!» arriben a tanta perfecció escènica. L' obra està construïda tota ella amb ordre i claretat. Les escenes se desenrotllen amb una mena de logica «estetica», tot i oferint l' espontaneïtat de la vida humana. En la contextura total, s' observa un procediment característic de la dramaturgia de l' Ignasi Iglesias, el qual, en l' avenir, el personalisarà. Consisteix en lo següent: el seu drama «actual» projecta sovint un drama anterior.

Com a construcció, les obres de l' Iglesias tindran de servir de model artistic per a 'ls nostres autors futurs, ja que 's descobreix en ells una gran intenció i una traça magistral sense deixar en res traslluir lo enutjos de l' artifici o del calcul. En el seu dialecte, el jove dramaturg s' ofereix com un mestre innovador i encertador. Amb una mica més de correcció sintaxica, aquell, per lo fondament castig, a hores d' ara seria una mostra classica del llenguatge català. La naturalitat, la frescura i la concisió s' hi compenetren meravellósament.

El «Foc-follet» presenta 'l desonrotllament d' un drama de la vida humana, que conté un simbolisme profon. La trascendencia moral d' aquesta obra vé a consistir en una rebentada a la superstició, causa de

la tragedia. La Superstició, instrument de la Fatalitat, se manifesta allí en l' idea d' un Foc-follet palpitant en la conciencia, lo qual vé a produir l' efecte de que l' anima d' un difunt divaga al voltant de sers parentius que queden en el mon, tot i impedit, d' aquesta manera, la llur felicitat.

L' anima dels personatges sembla viure realment. Aquestos segueixen una linia d' existencia singularment fidel al llur caracter, per lo que arriben en mig d' una senzillesa gran—a adquirir un sentit psicologic tant fondo, que aquest trascendeix gaire bé a lo filosofic. D' aquí que aquells personatges, d' una aparencia ordinaria, facin de simbols de la realitat. Tant el nen Jaumet com l' Avia, en Martí, l' Agneta, en Pep i la tiradora de cartes estan segurs en el lloc respectiu. El nen és un prodigi de frescor.

La sorpresa de l' últim acte, verificada per l' Avia, és justificadíssima i, en consecuencia, no té res de melodramatic, perquè és el resultat natural de la situació de l' esperit de la senyora Balbina en aquella hora. La mort enclouria una gran violencia i fins inverossimilitut teatral, si no l' hagués ocasionada per la perdua del nen, el qual fuig am la seva mare. Degut a la mala execució, aquest incident no va produir l' efecte natural.

La valua del «Foc-follet» està, doncs, en el seu realisme simbolic i en la seva atmosfera de correcció estetica.

J. PEREZ JORBA.

Lo que no 's compra

— Ni a pès d' or!

Jurámesme una nit, la mes hermosa que pot donar Natura en fantasia, que tot lo d' aquest mon primé 's pondria avans que tu oblidarme, ingrata Rosa.

La Reyna de la Nit, sempre amorosa, ab tota sa potencia resplandia, y ab sa argentada llum, per companyia, omplia al gran espay, tota rumbosa.

Per vil punyada d' or que t' enlluherna venguéres lo teu cor, com una sobra, volgüent així esmenar la llei eterna.

Avuy cercant amor lo seu pit s' obra y en vá serà que 'l cèrquis ni eb llanternas... l' amor no 's pot comprar, que 's de Deu obra.

LLUIS MATAS y CARRÉ.

Fuget i sac

A Joseph Ferré i Gendre com a penyora d' agrahiment.

N' era un jorn en que lluny de ma patria i en mitg de planuries poc menys que desertes, rodeijats de l' hoci i de la recansa que solen acompanyar als estats de desequilibri, motivat per la forsa de la inteligencia superior als pocs calculs que exigeix una obligació senzill, passava hores i hores d' aquells llargs i xafagosos dies d' istiu i en vá buscava 'l consol que en altres jorns al meu cor s' havia prodigat a la lar de ma familia; consol ja constituït amb un habit.

No 'm causa vergonya 'l dir-ho; ¡m' anyorava!

II Eran prop las vuit del vespre; l' hora de retiro, quan caminava en direcció al «más» quins diferents coscos d' edifici enfront meu apareixian dividits per l' empadiment de gegants arbres. Baix aquest punt de vista apareixia un cos d' edifici igual a una tomba, fins la creu a cúpula sustentava, son color blanc entre dos clarors feia sentir baf de cementiri... i al lluny a la montanya el cant de les sibeques donava un aspecte tetric al conjunt que tants recorts feu evocar a ma pensa en breus moments.

Avansant la tomba va desaparèixer. Ja a las portas del «más», vaig trucar i 'm van obrir i al entrar comensarem a resar lo rosari. No se perquè sens donarme compte resava amb arenció tanta i amb aital devoció com mai ho havia fet.

I quan al arribar als parenostres sentí: «un pare nostre a l' animeta de nostres pare»... tremolo i tot jo m' extremeixo i al resar-lo aital vol empren ma pensa que arriba fins mes allà del infinit i al punt que hai acabat entra en la cambra com pera aparició el meu pare tot demacrat i croc, i tot ell, de cap a peus, cubert de dol...

De quan en quan llampega, i repercuteix el tró. ¡Tremenda es la tempestal...

¡Havía mort ma mare i Natura, igual que avans nosaltres, resava una oració!

MIQUEL BARBERÀ.

Burjacia, 99.

¡Separatisme!

Es curiós l' espectacle que donan los polítichs y una part de la premsa de Madrid, quan se tracta d' assumptos que directa ó indirectament se relacionan ab Catalunya.

Aquestos polítichs y diaris que, per oposarse siste-

màticament a tota reforma administrativa, preparen la guerra ab los Estats Units y la perdua de las colonias; aquesta gent que descreditavan al general Martínez Campos y l' obligavan a tornar a la Península, que enlayravan al general Weyler pera enfonzarlo després, que enganyaren el públich respecte els medis ofensius, que comptava nostre exèrcit y Marine; aquesta gent que compta una fé y ignorancia foren una de las principals causas de la derrota y de las vergonyas d' Espanya; continua impenitent, continúa insultant y tractant de separatistas als qui volen portar al Estat espanyol per vías novas, per vías de progrés, de libertat y regeneració.

Ab una mala fé y perversió moral inconcebible, tractan de separatista tot moviment de l' opinió endressat a normalisar y moralisar la política y l' administració espanyola qu' ells usufructan, y que es lo seu «modus vivendi».

Catalunya demana lo Concert económic? La concessió d' aquest Concert per aquesta ó altres regions, impossibilita las trampas de l' administració pública? Donchs aixó es separatisme.

Los catalans demanen en ús de son perfecte dret, y en nom de la libertat, la codificació de usos y costums jurídichs que existeixen en sa terra? Tots los polítichs que no saben ahont encabir los magistres, contestan que aixó es separatisme dels mes perillosos.

Que s'qui 's demana la autonomia de la Junta d' Obras del Port, perquè, entre otras rahons, lo port lo paguem nosaltres? De Madrid contestan, aixó es separatisme.

La co-oficialitat de llengüas que demaném los catalanistas, la substitució del servey militar obligatori pel voluntari y qualsevol altra reforma que simplifiqui l' embolicat sistema burocrátic actual, tot aixó es, als ulls dels «sabios» estadistas de Madrid separatisme.

Per ells l' unitat de la patria es la tranquila y pacífica possessió del poder. La vida del caciquisme, l' entronisament del favor, la mort de la justicia, l' explotació dels pobles, l' immoralitat per sistema, l' anulació de tota iniciativa individual, l' apoteosis del centralisme, de l' omnipotencia del Estat.

Per ells la «patria» una és intangible, son el Govern civil, los delegats d' Hisenda, los arrendos inmo-rals, y tot l' estol d' empleats y cacichs xichs y grosos que son los parásits que s' han menjat en quatre sigles l' imperi de Carles de Gant.

Encarcarats y enemichs de tot lo que creix y prospera, han acusat de separatistas, en el trascurs dels sigles, a tots los pobles que formavan l' imperi espanyol. Incapassos de compendre la varietat dins l' unitat, han preparat las desmembracions. Déspotas y absolutas, han covat las ideas separatistas per tot arreu, a Flandes y a Italia, a América y a Filipinas. No satisfets encara de la obra destructora que ompla las pàginas de la historia de segnants epissodis, tractan insensatament de continuar a Catalunya.

De separatistas si que n' hi hen y de la pitjor mena; cridan ¡visca la patria inconsútil! però firman la pau ab los Estats Units. Separan de fet, son separatistas que obran.

Los sepratistas d' ara son proa coneguts de tothom, se diuhen: Sagasta, Silvela, Villaverde, Moret, etc.; son separatistas que n' saben de separar, y si 'ls deixan fer, zquí ho dubta que n' sortirán ab la seva?

JOAQUÍN AGUILERA.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 4 de Novembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	755	99	10'	2/2	Plujós	
3 t.	755	100				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direccí.	classe	can.
9 m.	Sol. 30	15	20	E.	Cun Nin.	0'8
3 t.	Sombra 26		23	E.		0'9

Sagells de la «Unió Catalanista»

Tots quants de nostres llegidors desitjin comprar Sagells de la «Unió Catalanista» y no 's vulguin molestar en enviarlos á buscar directament a Barcelona, poden adquirirlos a qualsevol hora del dia en nostra Redacció, hont sempre que 's hi convingui 'n trobaran en venda.

Sabém que la Junta de Govern de la societat «El Circulo» ha acordat deixar la suscripció del diari «El Imparcial» y del setmanari «Gedeón», abdos de Madrid, eliminintlos de sa ben provehida taula de lectura.

L' acort de la Junta ha sigut molt ben rebut per

los socis d' aquella antiga y respectable societat, y nosaltres la felicitam de tot cor per los sentiments nobles y patriòtics que demostren lo seu acte.

Ahir emprengué un llarch viatge nostre amic don Francesch Colóm y Escoda.
Nos ha recomanat no diguessim abont vá per pó de que 'l segueixin y que participem a son vehí de butaca al Teatre Fortuny que ja la pot ocupar.
Queda complasent.

Hem rebut lo número 17 de la ilustrada revista «La Palma», en quina primera página inserta una reproducció del carro alegòric que la Societat, de que es portaven la citada publicació, adorná para la cabalgata que 's feu en nostra ciutat per las firas y festas que ultimament s' han celebrat.

En la major part del dia continuá ahir lo cel enviantnos un bon ruixat acompanyat de llampechs y trons.

Aus d' ahir nit se posaren en escena en lo coliseu de la Plassa de Prim, la comedia en 3 actes, de C. Palencia, «La Charra», que obtingué una bona interpretació per part dels artistes, y de la mateixa manera la comedia en un acte de Vital Aza, «La Pravianna», (estreno), en quina s' hi distingí, en son paper de Julia, la senyora Caro.

L' obreta del senyor Aza no careix de xistes, pero té algunas escenas que 's fan pesadas, no obstant fá passar un bon rato.

A Tarragona s' exigeixen 14 pessetas per càrrega de ví a sa entrada en la població, de modo que moltes vegades los drets de consums, superan a son valor.

Peró 'ls arrendataris, estremen la fiscalisació fins lo infim, importantlosi poch ó gens la crema de cassilas.

Lo senyor Governador civil, ha oficiat al Alcalde de Tortosa, recomanantli lo pago dels atrassos als mestres d' aquella ciutat.

Participem a la *Cronica Reusense* que Lo SOMATENT no está acostumat a dir mentidas y que tot quan diu lo senyor Colóm y Escoda ho tenim per article de fé. Res més.

Ha mort a Tarragona la respectable senyora donya Francisca Massalles Vinyas, viuda que era de don Lluís Jover y tia del Diputat a Cortis don Joan Canyellas.
Q. E. P. D.

Hem rebut lo número 17 de la important revista *Hispania* que publica la acreditada casa editorial de don Hermenegild Miralles. Lo sumari, escullidíssim, conté 'ls següents treballs:
«Portada», per A. Clapés; «París», per M. Fortuny; «Amores», per Rafael Altamira; «El regalo del novio», per Salvador Viniegra; «Procesión de la Buena Muerte el Miércoles de Ceniza», per A. Mas y Fontdevila; «Después de la tempestad», per Charpentier; «Rio Tormos. Salamanca», per Q. Junyent; «Arcones italianos del Renacimiento», per Joseph Ramón Melida; «Paseje. Noche de Noviembre», per Cristófol de Castro.

Diuen de Tarragona:
«De la casa paterna desaparegué ans d' ahir lo jove Salvador Carinyena, de 14 anys d' edat, ignorantse per complet son paradero.»

Lo govern ha autorisat al ministre de la Guerra pera elevar la edat del ingrés en l' Exèrcit.

En lo projecte de lley se ficarán los vintúan anys, puig realment no ha adquirit la joventut tot son vigor y desenvolto a la edat en que ara entra en filas.

Ahirse recaudaren per concepte de Consums pessetas 1049'63.

Secció oficial

Alcaldia Constitucional de la ciutat de Reus

Don Pau Font de Rubinat, Alcalde Constitucional de la ciutat de Reus.

Atenent al ament que ha experimentat lo caudal d' aygua d' aquest comú y a que han cessat, per lo tant, las causas que motivaren lo precinte de las aspitas dels rentadors de las cases dels abonats a dita aygua, aquesta Alcaldia ha acordat fer espiguer els mateixos, per medi del present, que quedan autorisats desde la fetra pera desbruhir dits precintes disfrutnant lliurement de la expressada aygua.

Lo que 's fá públic per coneixement de dits abonats.
Reus 4 Novembre 1899.—Pau Font de Rubinat.

Avis als repatriats

La Comissió per los repatriats d' aquesta ciutat y alguns pobles circumvehins, convoea una reunió para 'l diumenge vinent dia 5, a las tres de la tarde en lo local del Café del Estivill.

Se recomana la assistencia de tots los repatriats d' aquesta ciutat que no tingén cobrats sos alcansos, al objecte de firmar l' Exposició que te que dirigirse al Govern.—*La Comissió.*

Registre civil

dels dias 2 y 3 de Novembre de 1899

Naixements

Elvira Garcia de Samaniego y Colsa, de Gonzalo y María de la Concepció.

Matrimonis

Csp.

Defuncions

Amalia Gonzalez Mesa, 49 anys, Sant Joan, 34.— María Estalalla Escoda, 72 anys, Hospital Civil.— Joseph Ramon Domingo, 49 anys, Aguilá, 1.—Jaume Codinachs Casas, 67 anys, Camí Rindoms, 14.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Carles.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy a las vuyt del matí tindrà lloch la Comunió general en sufragi de las ánimas del purgatori, y a dos quarts de cinch de la tarde l' últim dia del Novenari ab sermó que predicará lo mateix que en la Comunió del matí lo Rvnt. Mossen Francisco Solé, acabantse ab los laments d' ánimas.

Sant de demá.—Sant Lleonard.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 3

De Génova y esc., en 7 ds., v. «Martos», de 1.046 ts., ab bocoyos buyts a varis senyors, consignat a don Antón Más.

De Marianópolis y Cavak, en 11 ds., v. rumá «Umbrías», de 1.030 ts., ab blat, consignat a D. Emili Borrás.

Despachadas

Pera Cette, v. «Correo de Cartagena», ab ví.
Pera Port-Vendres, gol. «Joven Pepita», ab ví.
Pera Malaga y esc., v. «Martos», ab efectes.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	65'15	Cubas del 86	72'56
Orenses	12'70	Cubas del 90	61'40
S. Juan	6'45	Aduanas	96'50
Noris	49'55	Ob. 5 0/0 Almansa	89'75
Fransas	47'35	Id. 3 0/0 Fransa	45'06
Filipinas	77'25		
		PARIS	
Exterior	64'60	Norts	
		GIROS	
París	25'80	Londres	31'72

Se reben órdes pera operacions de Bolsa. Compra y venta al comptat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de coupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

J. Marsans Roí

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	65'12	Aduanas	96'50
Exterior		Norts	49'50
Amortisable		Fransas	47'35
Cubas 1896	72'50	Orenses	12'79
Cubas 1890	61'	Obs. 6 0/0 Fransa	89'37
Filipinas	77'25	Id. 6 0/0	45'12
Exterior París	64'30	Id. 3 0/0	
		GIROS	
París	25'80	Londres	31'72

Órdes de Bolsa para Barcelona Madrid y París.— Compra y venta al comptat de tota classe de valors.

—Descompte de coupons.—Compra de monedas d' or y billetes de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Anuncis particulars

OLIVAS, de las arbequinas, se compran al preu de 7'50 pessetas quartera, fruterá de 80 litres, en lo magatzém de Rius y Cercós, carrer de Sant Llorens, 6.

CLASSES DE MÚSICA

TEORIA Y PRACTICA MODERNA DE SOLFEGG, PIANO Y CANT

A DOMICILI Y EN SA CASA PER LO PROFESSOR

DON ESTANISLAO MATEU

Arrabal Santa Anna, 64, Entressol.

Curs especial para senyoretas

Traslado

BOTIGA Y PIS ab signa y gas en lo carrer de Llovera núm. 18.

Donerá rahó don Esteve Rosselló, fuster. Arrabal alti de Jesús, núm. 24.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANIA CÒMICH-DRAMÁTICA

dirigida pel primer actor

DON MIQUEL CEPILLO

Funcions para avuy.—Tarde: lo drama en tres actes «La Pasionaria» y la pesa en un acte «Los demonios en el cuerpo».—A las tres.

Nit: 17 d' abono.—Despedida de la companyia.—Lo drama en quatre actes «Mancha que limpia».

Entrada a localitat 3 rals.—Id. paraís 2.—A las nou.

Telégramas

Madrid 4

La versió que podriam anomenar oficial, de las declaraciones fetas pel president del Consell als representants de Catalunya, es la següent:

Lo senyor Silvela ha manifestat que considerava als individuos com a representants, potser contra sa voluntat, d' una ins rrecció, la qual, mentres esté en el frente del govern, res conseguirian per lo camí empres.

Per tant, ha afegit lo chefe del govern, que no pot escoltar cap proposició relacionada ab tal assumpto, ni sométrela al exámen del Consell de ministros, ni menos fer declaració precisa la més mínima, mentres lo conflicte no 's resolgui, abandonant incondicional la resistencia al pago de las contribucions y sometentse al cumpliment lleal de las lleys.

—Cas de que 's porti a efecte lo meeting de las Cambras de Comers, los representants catalans consultarán a las corporacions y centres a que perteneixen, respecte de si en lo meeting han d' estar ó no representats.

—Telegrafia de Washington que s' ha declarat oficialment la urgencia d' exercir pels nortamericans lo govern del Arxipiélach, en vista de que 'ls naturals del país son incapasos pera governarse, donat son estat d' instrucció.

També s' ha declarat la necessitat de continuar regint los destins d' aquell país baix las actuals lleys militars.

—Lo corresponsal del «Daily Mail» a Ladysmith comunica a son periòdic que 'ls boers han colocat prop de la plassa situada canons de grós calibre. 1.500 boers avansan en direcció al Sud.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

PASTILLAS # FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocaína y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerías.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinarias condicions d'economia en lo cost de compra y consum, reunixen las de *marca silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilissim maneig, ventatjas difícils d'obtenir ab altres sistemes. Tenen marca senzillament variable y ab un simple moyment de palanca se regulan y cambian a voluntat, las velocitats mínima a máxima. Los gastos d'oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls. En aquestes oficinas se facilitarán cuenta classe de datos sian necessaris. Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tónich-reconstituyent conegut, indicadíssim contra l'raquitisme, escrófula, tuberculosos, convalecencias y en totes las malalties caracterisadas per lo sello de la debilitat y que requereixen un bon aliment sens embargar l'estómach. Se ven en totes las farmacias.

Servey dels trens de viatgers

De Mora a Reus		ARRIBADA	
4:19 m.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	7:54 m.	
5:45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.....	7:01 m.	
8:41 m.	tren mercancias cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12:31 t.	
14:02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1:53 t.	
5:23 t.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	8:48 n.	

De Reus a Mora		ARRIBADA	
7:01 m.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	9:49 m.	
1:26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3:14 t.	
3:23 t.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	6:29 t.	
7:03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10:06 n.	
9:23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.....	10:31 n.	

De Reus a Barcelona		ARRIBADA	
4:43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8:22 m.	Línea Vilanova
4:43 m.	" " " " " " " " " " " " " " " "	9:41 m.	Vilafranca
7:09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe.....	9:21 m.	
1:01 t.	tren de mercancias ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7:34 n.	
4:59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe.....	5:08 t.	
6:35 t.	tren mixte ab cotxes de 2.ª classe (2).....	10:13 n.	

De Barcelona a Reus		ARRIBADA	
5:25 m.	tren mixte ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10:47 m.	Línea Vilafranca
9:54 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1:04 t.	
11:45 m.	tren mercancias ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6:35 t.	
1:55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5:34 t.	
7:02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.....	9:45 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

ALTAS

BAIXAS

para la contribució
Se'n venen en la Imprempta d'aquest diari.

Societat general de transports maritims a Vapor de Marsella

Serveys del mes de Novembre de 1899
Línea directa para 'l Rio de la Plata
Sortiran de Barcelona directament para Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápits vapors francesos
lo dia 11 de Novembre lo vapor *Próvence*
lo dia 21 de " " *Espagne*
LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA
Sortiran de Barcelona los grandiosos y acreditats vapors francesos:
lo dia 11 de Novembre para Rio Janeiro,
lo vapor *BRETAGNE*
lo dia 27 de Novembre para Rio Janeiro, Montevideo y Buenos Aires,
lo vapor *AQUITAINE*
Consignataris a Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos
MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

MUNAR Y GUITART

S. en C.
INGENIEROS Y ARQUITECTOS
LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, a brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL de LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Praxupuestas
1897

Llibre Important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment a lots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell a més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurn de Noya, s'hi troban explicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuidarlos; verdader modo de espampolar y de abonary ferrar las vinyas; etc.; etc.; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuydados de que deuen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugua compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.
Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 400 págines en bon paper, y clara impressió, enquadrernat a la holandesa y s ven en aquesta Imprenta, al preu de UNA PESSETA.

OBRA NOVA

Fills Ilustres de Reus
DE
Francisco Gras y Elias
3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.

Ferrocarril económich de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde l. 2 d' Octubre de de 1899.
Sortidas de Reus.—4:10, 9:00 matí, 2:32, 5:43 tarde.
Sortidas de Salou.—4:56, 10:49 matí, tarde 5:10 y 7:25 nit.
Tranvia a vapor.—Sortidas de la estació: 11:20 y 7:50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8:45 matí y 2:15 t.
Reus 26 de Septiembre 1899.